

การรับรองระบบงานด้านความปลอดภัย ของห้องปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับสารเคมี

(Accreditation of Laboratory Safety System
for Chemical Laboratories)

ณัฐกานต์ เกตุคุ้ม วีรวิงโกส นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการพิเศษ
กองบริหารและรับรองห้องปฏิบัติการ

ห้องปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับสารเคมี โดยทั่วไปจะมีการใช้สารเคมีและก่อให้เกิดของเสียจากการวิเคราะห์ทดสอบตัวอย่าง ซึ่งมีทั้งที่เป็นอันตรายและไม่เป็นอันตราย และหากไม่ได้รับการจัดการอย่างเหมาะสมก็อาจเกิดความเสี่ยงอันตรายต่อบุคลากรในห้องปฏิบัติการ รวมทั้งชุมชนและสิ่งแวดล้อมได้ การสร้างความตระหนักของปัญหาและผลกระทบที่เกิดจากการใช้สารเคมีอย่างไม่ถูกต้องทางหนึ่งคือ การสร้างระบบการจัดการสารเคมีที่ถูกต้องตั้งแต่ขั้นตอนแรก

ของการใช้สารเคมี คือ การนำเข้า การแยกประเภท การจัดเก็บ การเลือกใช้ การขนส่ง รวมถึงการจัดการของเสียสารเคมี การดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติที่ดีเป็นไปตามมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง และถูกต้องตามกฎหมาย ดังนั้น การนำมาตราฐานที่เกี่ยวข้องกับห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์มาใช้เป็นเครื่องมือในการกำหนดแนวปฏิบัติการดำเนินงานในห้องปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับสารเคมี เพื่อส่งเสริมความปลอดภัยให้เกิดขึ้นในห้องปฏิบัติการได้

ตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง กำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ระบบการจัดการด้านความปลอดภัยของห้องปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับสารเคมี มอก. 2677-2558 ระบบการจัดการความปลอดภัยของห้องปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับสารเคมี (TIS 2677-1) เป็นมาตรฐานที่ห้องปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับสารเคมีใช้ในการจัดการสารเคมีและของเสียดังกล่าว เพื่อส่งเสริมและพัฒนาระบบการจัดการความปลอดภัยของห้องปฏิบัติการ (ไม่ครอบคลุมข้อปฏิบัติเกี่ยวกับสารกัมมันตรังสีและวัตถุชีวภาพ) โดยมีรายละเอียดเนื้อหาประกอบด้วย 2 เล่ม คือ เล่มที่ 1 ข้อกำหนดมาตรฐานเลขที่ มอก. 2677 เล่ม 1 - 2558 และเล่มที่ 2 ข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับหลักการระบบ และเทคนิคในทางปฏิบัติ มาตรฐานเลขที่ มอก. 2677 เล่ม 2 - 2558 โดยมีสาระสำคัญของมาตรฐานข้อกำหนดของระบบการจัดการความปลอดภัยของห้องปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับสารเคมี ประกอบด้วย

- ♦ นโยบายด้านความปลอดภัยของห้องปฏิบัติการ ซึ่งกล่าวถึงวัตถุประสงค์ แผนงาน และความมุ่งมั่นขององค์กรในการดำเนินงานด้านความปลอดภัยของห้องปฏิบัติการ โดยเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการจัดการด้านความปลอดภัย

- ♦ การวางแผนเพื่อลดความเสี่ยง โดยมีมาตรการป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นแก่ผู้ปฏิบัติงานโดยดำเนินการตามกฎหมายและข้อกำหนดอื่นที่เกี่ยวข้อง

- ♦ การนำไปใช้และการปฏิบัติให้สอดคล้องกับนโยบายและวัตถุประสงค์ด้านความปลอดภัยของห้องปฏิบัติการ ซึ่งเกี่ยวข้องกับโครงสร้าง หน้าที่ ความรับผิดชอบ การจัดการสารเคมี การจัดการของเสีย การเตรียมความพร้อม และตอบโต้ภาวะฉุกเฉิน การให้ความรู้และการสร้างจิตสำนึก และการจัดการเอกสาร

- ♦ การติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง และการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างน้อยปีละครั้ง ให้ครอบคลุมรอบการบริหารจัดการความปลอดภัยของห้องปฏิบัติการ โดยต้องนำข้อมูลจากการติดตามตรวจสอบไปใช้ประเมินผลการปฏิบัติ และมีการจัดการข้อบกพร่องอย่างเหมาะสม ตลอดจนมีการบันทึกการดำเนินการดังกล่าวเพื่อนำไปใช้ประกอบการพิจารณาทบทวนการจัดการต่อไป

- ♦ การทบทวนการดำเนินการตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ โดยพิจารณา 2 ประการ คือ ประการแรก ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบการจัดการด้านความปลอดภัยของห้องปฏิบัติการ และประการที่สอง นโยบายด้านความปลอดภัยของห้องปฏิบัติการ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งบริบทภายในและบริบทภายนอกโดยพิจารณาจากผลการติดตามตรวจสอบ และการประเมินผลการปฏิบัติงานด้านความปลอดภัยของห้องปฏิบัติการ

การนำระบบการตรวจสอบและรับรองห้องปฏิบัติการด้านความปลอดภัยมาใช้ เพื่อให้เป็นไปตาม มอก. 2677-2558 สามารถเป็นเครื่องมือหนึ่งในการรับรองมาตรฐานความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับสารเคมีได้ และสร้างความเชื่อมั่นให้กับหน่วยงานและผู้ปฏิบัติงานในห้องปฏิบัติการจะเกิดความปลอดภัยและสร้างความยั่งยืนในระบบการปฏิบัติงานในห้องปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับสารเคมีได้

อ้างอิง :

1. ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ 4699 (พ.ศ. 2558) เรื่อง กำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ระบบการจัดการด้านความปลอดภัยของห้องปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับสารเคมี เล่มที่ 1 : ข้อกำหนด
2. ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ 4700 (พ.ศ. 2558) เรื่อง กำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ระบบการจัดการด้านความปลอดภัยของห้องปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับสารเคมี เล่มที่ 2 : ข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับหลักการ ระบบ และเทคนิคในทางปฏิบัติ